

अ.पे

श्रीगणेशायनमः॥ श्रीकृष्णोवाच॥ अथ राजन्
पश्चाद्विब्रतानां व्रतमुत्तमं॥ अथि पंचमीति विष्णो
तं सर्वपापहरं शुभं॥ १॥ येन चार्णेन राजेन्द्र नरं
चैव न स्यात्॥ अत्रैवोदाहरंती मा मिति ह्यस्य पु
रातनं॥ २॥ विदुर्मन्त्रिजवरोऽतं को नामना
मतः॥ तस्य ज्ञातुं स्त्रीलेति पातिव्रतपरायणा॥
तस्याः प्रपत्य पुगलं पुत्रः पुत्रीति चाभवत्॥ ३॥
अधीतवान् सुतस्तस्य वेदासांगतप ह्यमाते
समाने ज्ञेयेने सुतो यो यि वाहितो॥ ४॥

८
 म.प विस्मयाः॥ न जानीवो वयं अस्मादेकी साध्वी
 १२॥ तथाविधा॥ अमिश्रसिद्धिजाता मातः स्वंप्रति
 दृश्यते ॥१॥ यज्जपातसमं वाच्यं शुभं त्वाशब्दे
 रदाहृतं ॥ संजातमनसा सी प्रंतत्समीपमु
 पागमत् ॥१॥ साताततथाविधां दृष्ट्वा बिलाला
 पमुडः खितो उरस्चताडयामास सत्वरं मोह
 मागता ॥१२॥ क्षणे प्राप्य तु चेतन्यतामुत्थाप्य
 प्रभृज्य हस्ते साधुमहीत्यातु निन्येतां पितु ॥२॥
 रंतिता ॥३॥ स्वामिनो वयमेव साध्वी मेनद

विवाहिता तु सा देवी वैधव्य प्राप सत्वरं ॥ सती त्वं क
 ल्या मां सद्यः सती स्वपितुं गृहे ॥ तस्या दुःखेन विप्रो
 ॥ सो सुतं संस्थाप्य वेस्मनि ॥ गंगा तीर वने प्रातः
 स ब्रह्मलत्रस्तपासह ॥ सतत्रा ध्याप्या मासशिष्या
 न्वेहो नृदितात्मनः ॥ सुता च ऊरु ते तत्र पितुः सु
 भ्रमणं परं ॥ ७ ॥ पितुः सुभ्रुवंरुत्वा परिभ्रमता
 प्रसावेन ॥ ११ ॥ त्रिये ब्रह्मसं सुसा क मिराशिन
 जायता ॥ १२ ॥ ततो तथा विधं हृष्ट्या विवस्त्रा प्र
 स्तरे शयं ॥ १३ ॥ त्रिये निवेदयामा सुगुं रपत्नीं स

भा.पं.
३

३

जकीप्रोक्ता चतुर्ष्वेह नि सु ध्यति ॥ तया तथापि
संगं श्रुत्वा तं दृष्ट्वा यमानितं ॥ दृष्ट्वा च तत्र भावेन
जाता हि जकुले मले १८ ॥ प्रवमाना इतस्या
पिकामिरासि रभ्रिपं ॥ एतते क्रयितं न दे पा
पंतत्केन्यभासते ॥ २० ॥ इक्ष्वा नाघ वृतस्यास्य
विशारंगं विमले कुले ॥ जन्म युष्मा हि धारणं
चेह जायते प्रसूते जसा ॥ २१ ॥ प्रपस्त न प्रभा
वा यस्य देहं मिश्रा रायः ॥ मरु श्चार्थकं दं
नाथ तं वृत्तं प्रपस्य मे ॥ न विरग च ॥

३

कृतकर्मणः ॥ न शिष्ये मिल संसृता संजाता रु
 मि संकुला ॥ १४ ॥ एत युत्वा ततो वाचं मयि ध्या
 न पराग्रहः ॥ उवाच तह प्रिया पैव तस्याः प्राकृति
 प्राकृत जन्म चेष्टितं ॥ १५ ॥ मयि रयाच ॥ प्राज
 न्म सह मे तीते जाता स्म व्रत गिगुभा ॥ नोत्त सा
 रचर भोऽभ्यः संजाता पिर ज स्वला ॥ १६ ॥ तस्याः
 तत्पापभावेन जायते रुमि वदपुः ॥ रज स्वला
 पि पापेन युक्ता भवति वानधे ॥ १७ ॥ प्रथमं ह
 नि चां जली द्वितीये वृक्ष पातिनी ॥ तृतीये र

कोमल

शुशिले च एतत्सम्पदप्रदानं प्रेतमुत्तमं ॥ येन
 चीर्णेन सहसाम् अतेषा प संकटात् ॥ २२ ॥ दुःख
 त्रयाभिघातश्च जायते नात्र संशयः ॥ कल्याणा
 निप्रवर्तते संपदश्च निरामयः ॥ २३ ॥ न भवेत्पुनः
 पक्षे तु यदा भवति पंचमी ॥ न घादिभेदरास्नात्वा
 कृतानियममेव च गैश्च स्नानेन स त्रिषावेत्यादि
 शश्चैव वदाने ॥ निधाय नित्यं समाधिं गत्वा
 निजगृहं पुनः ॥ २४ ॥ वेदीं सम्पदप्रकर्षितं गोत
 येन विलेपितं ॥ रोगघ्नं सदा पुनः नानाप्रकारेण

प्रत्यक्षीयतगाप्रतीतपोरुपन मोक्षुते ॥ ३८ ॥ गौतमः
 सर्वभूतात्मै श्री श्रीणां च महात्मनं ॥ जन्मोपाजित
 आपानितमेनाशय सर्वहा ॥ ३९ ॥ यमदग्नेर्महाते
 जतपसासानलोचत ॥ लोत्रे पुर्मर्द्धध्वर्धे सर्वपाप
 निवर्तक ॥ ४० ॥ नमस्तुभ्यं यतिव्यापजरलाय महा
 त्मने ॥ धर्मभूताय सत्याय लोकानां हितप्रदक
 ॥ ४१ ॥ अरुंधति नमस्तुभ्यं महापापो यनासि नित्य
 पवित्रतानां सर्वा श्री धर्मशिले पुनर्नते ॥ ४२ ॥

रथस्तपुतेन च ॥ सर्वसंगलसंयुतः तुष्टो भवतु
 सर्वदा ॥ ३३ ॥ हलाग्नेतुपरित्यज्य ऋषिधान्यं कृता
 शनः ॥ एवं प्रजाविनिर्दय ऋषिध्यानपरायणः ॥ ३४ ॥
 कस्ययः सर्वलोकाद्यः सर्वभूतेषु संस्थितः ॥ नेरा
 एणं पापनाशाय ऋषिरूपनमोस्तुते ॥ ३५ ॥ अत्र ये तु न
 मस्तुभ्यं सर्वलोकाहितोषिणे ॥ तपोरूपाय सत्पात्रे
 ललेमि ततजसे ॥ भद्राजनमस्तु सध्यानपरा
 यण ॥ तुभ्यं जादिलवं हे हपापं संहर सर्वदा ॥ ३६ ॥
 विश्वात्मित्रनमस्तु ज्योतिर्दिवि मदा वृतं ॥

५५. मकारं ८३। प्रतिमां चाकुरुर्भीतमुवरो नमुशोभमितो
 जटिलां संसमवाश्वमंडलुसमंविनाः॥४८॥ यथासत्त्वा
 गुणवती वित्तशब्दे विवर्जिताः॥ मरुतमेव प्रकरोत्वे
 वंसंस्थापयेत्तलशोयुताः ४९॥ स्थापयेद्विधिवद्भक्त्या
 पंचा मरुतसैः ५०॥ चंदनागुरुकर्पूरैः विलेप्य च सुगं
 धिभिः ५१॥ समाप्याद्यशुभैर्वनस्त्रैः सवित्र्यैश्च य
 विधिः। एवं प्रजां निर्वृत्तुं अर्घ्यं दद्याद्यथाविधिः ५२
 अर्घ्याचार्यं प्रजयेद्भक्त्या गंधमाल्या विभूषणेः ५३
 स्त्रापवीतधेनवसीग्रं गृहीय कुरुं डलेः ५४॥ अतः
 साप्युक्तं मरुतगुरोर्भुवि वरं प्रतिमां स्व

नमोऽक्रविभ्यः सर्वेभ्यः सर्वेषां चित्तितप्रदाः ॥ प्रजि
 नाभक्तिभावेन गन्तुं त्वर्थं मयोदितं ॥ ४३ ॥ आलम्ब
 नास्ति जं पापं व्यमोहतुं हामम ॥ अनेन विधिना स
 म्यक् ससर्वं करिष्यामि वा यदेत ॥ ४४ ॥ अतं ते चैव राजे
 न्दधे गुं दद्यात्पयसि नो ॥ शय्यं सोपश्रयं चैव दाना
 नि विविधानि च ॥ ४५ ॥ तात्र पात्रं कांसपात्रं वेणु
 म् एतयमंतं तथा ॥ आहो मध्ये तथा चांते कुर्याद्
 द्यापनं क्रिया ॥ ४६ ॥ प्रवेशान्ति यमं अयात् ॥ अथांते
 नियतः शुचिः ॥ आसां चैव यमं दत्तयति ह वै